

SAVUNMA SANAYİİ İÇİN SİLAH VE MÜHİMMAT SEKTÖR NOTU

1. SEKTÖRÜN DÜNYADAKİ DURUMU

1.1. DÜNYA SAVUNMA SANAYİİ İÇİN SİLAH VE MÜHİMMAT İHRACATI

Birleşmiş Milletler (BM) İstatistik Bölümü verilerine göre 2007 yılında savunma sanayii için silah ve mühimmat ihracatı, bir önceki yıla göre yaklaşık %17 göstererek 9,7 milyar \$ değerini aşmıştır.

Dünya Savunma Sanayii için Silah ve Mühimmat İhracatı (Bin \$)

	Ülke Adı	2006	2007	% Değişim
1	ABD	3.790.973	4.240.217	11,85
2	Kanada	547.106	708.535	29,51
3	İtalya	506.804	612.854	20,93
4	Almanya	378.266	457.777	21,02
5	Fransa	396.455	441.317	11,32
6	Norveç	285.105	370.070	29,80
7	Fildişi Sahilleri	352.108	319.176	-9,35
8	İsviçre	245.613	294.750	20,01
9	İspanya	142.122	209.203	47,20
10	Brezilya	132.545	199.688	50,66
	Diğer Ülkeler	1.525.959	1.849.348	21,19
	TOPLAM	8.303.056	9.702.935	16,86

Kaynak: BM İstatistik Bölümü

Not: "Savunma Sanayii için Silah ve Mühimmat" mal grubu sınıflandırması, Orta Anadolu Makine ve Aksamları İhracatçıları Birliği iştiğal alanına göre yapılmıştır.

Dünya sektör ihracatında ilk sırada ABD yer almakta, bu ülkeyi Kanada ve İtalya takip etmektedir. Türkiye, 2007 yılında, silah ve mühimmat ihraç eden ülkeler arasında 15. sırada yer almıştır. Sektör ihracatı yapan ilk 10 ülke arasında en fazla ihracat artışı %50,6 ile Brezilya'da gözlenmiştir. Söz konusu ülkenin dünya sektör ihracatındaki içerisindeki payı %2,06'dır.

1.2 DÜNYA SAVUNMA SANAYİİ İÇİN SİLAH VE MÜHİMMAT İTHALATI

2007 yılında sektör ithalatı, bir önceki seneye kıyasla yaklaşık %6,7 oranında artarak 9,4 milyar dolar olarak gerçekleşmiştir.

Dünya Savunma Sanayii için Silah ve Mühimmat İthalatı (Bin \$)

	Ülke Adı	2006	2007	% Değişim
1	ABD	2.290.776	3.060.208	33,59
2	Kanada	505.660	587.949	16,27
3	Suudi Arabistan	329.615	487.069	47,77
4	Avustralya	378.390	465.087	22,91
5	Mısır	374.476	424.516	13,36
6	Güney Kore	309.689	416.680	34,55
7	Fildişi Sahilleri	293.038	259.477	-11,45
8	İngiltere	164.001	258.641	57,71

9	Polonya	147.378	218.465	48,23
10	İsviçre	258.886	198.797	-23,21
	Diğer Ülkeler	3.704.556	2.971.776	-19,78
	TOPLAM	8.756.465	9.348.665	6,76

Kaynak: BM İstatistik Bölümü

Not: "Savunma Sanayii için Silah ve Mühimmat" mal grubu sınıflandırması, Orta Anadolu Makine ve Aksamları İhracatçıları Birliği iştiğal alanına göre yapılmıştır.

3 milyar dolar ithalatı ile ABD, dünya genelinde silah ve mühimmat ithalatı yapan ülkeler arasında lider konumunda yer almıştır. ABD'yi Kanada, Suudi Arabistan, Avustralya ve Mısır takip etmiştir. Türkiye, 2007 yılında dünya sektör ithalatında 36. ülke konumunda yer almıştır.

2. SEKTÖRÜN TÜRKİYE'DEKİ DURUMU

2.1. TÜRKİYE'NİN SAVUNMA SANAYİİ İÇİN SİLAH VE MÜHİMMAT İHRACATI

Türkiye'nin 2008 yılı silah ve mühimmat ihracatı incelendiğinde, sektör ihracatının bir önceki yıla kıyasla %49,4 oranında artış göstererek 308,9 milyon \$ seviyesinde gerçekleştiği görülmüştür. 2009 yılı Ocak-Mart döneminde Türkiye'nin sektör ihracatı, 91,1 milyon \$'a ulaşmıştır.

2008 yılında Türkiye'nin sektör ihracatı ürün bazında ele alındığında, 66,3 milyon \$ ile birinci sırada "tanklar ve diğer zırhlı savaş taşıtları"nın yer aldığı görülmektedir. Sektör ihracatındaki ikinci kalem ise 50,6 milyon \$ ile "tanklar ve diğer zırhlı savaş taşıtlarının diğer aksam; parçaları" olmuştur. En fazla ihracat artışı, sırayla "tanklar ve diğer zırhlı savaş taşıtlarının diğer aksam; parçaları"nda ve "revolver ve tabancalara ait fişekler, aksam; parçalar"da kaydedilmiştir.

12'li GTİP Bazında Türkiye'nin Savunma Sanayii için Silah ve Mühimmat İhracatı (\$)

GTİP-12	MADDE ADI	2007	2008	2009 (Ocak- Mart)	% DEĞİŞİM 2007/2008
87100000011	TANKLAR VE DİĞER ZIRHLI SAVAS TAŞITLARI	37.267.959	66.324.564	49.784.659	77,97
87100000019	TANKLAR VE DİĞER ZIRHLI SAVAS TAŞITLARININ DİĞER AKSAM; PARÇALARI	6.688.602	50.585.709	12.101.357	656,30
93012000000	ROKET FİRLATICI, ALEV-ALICI, EL BOMBASI ATICILARI; TORPİL TÜPLERİ	1.424.353	25.357.634	0	-
93032010000	YIVSIZ, TEK NAMLULU AV, SPOR, ATIS TÜFEĞİ	23.657.251	23.844.268	6.609.432	0,79
93052900900	DİĞER MADDELERDEN AV TÜFEKLERİNE AIT DİĞER AKSAM VE PARÇALAR	16.245.317	21.496.441	4.468.455	32,32
93032095000	YIVSIZ, ÇİFT NAMLULU SPOR, AV/HEDEF İÇİN AV TÜFEKLERİ	26.603.498	19.147.068	4.088.522	-28,03
93062100000	AV TÜFEĞİ İÇİN FİSEKLER	11.528.395	17.376.469	272.963	50,73
93062970000	AV TÜFEKLERİ İÇİN HAVALI SİLAH KURSUNLARI	21.298.830	14.650.856	1.751.539	-31,21

93040000000	DİGER SİLAHLAR (YAYLI, HAVALI/GAZLI TÜFEK VE TABANÇALAR, COP VB.)	11.129.744	11.959.248	1.536.499	7,45
93020000000	REVOLVERLER VE TABANÇALAR (93.03 VEYA 93.04 POZİSYONUNDAKİLER HARIÇ)	7.164.102	11.003.762	3.695.200	53,60
93063030000	HARP SİLAHLARINA AIT OLAN DİGER MÜHİMMAT	173.820	10.122.581	1.490.718	-
93033000000	DİGER SPOR, AV/HEDEF TÜFEKLERİ	7.882.829	9.637.297	1.916.089	22,26
93069010000	HARP SİLAHLARA AIT MERMİLER VE MÜHİMMAT	20.223.926	6.571.166	0	-67,51
93011900000	DİGER TOPÇU SİLAHLARI	0	4.762.360	17.999	-
93059100000	HARP SİLAHLARININ (93.01 POZİSYONUNDAKİ) AKSAM VE PARÇASI	1.846.973	4.620.792	10.509	150,18
93039000000	DİGER ATESLİ SİLAHLAR	1.334.094	3.823.650	1.095.107	186,61
93052100000	AV TÜFEGİ NAMLULARI	2.508.516	3.207.210	486.791	27,85
93019000000	DİGER HARP SİLAHLARI	2.202.854	915.110	55.094	-58,46
930599009011	DİGER TÜFEKLERE AIT DİPÇİK TASLAKLARI	477.971	794.768	90.907	66,28
93069090000	DİGER SİLAHLARA AIT MERMİLER VE DİGER MÜHİMMAT	3.229.138	648.491	1.342.006	-79,92
930599009019	ATESLİ SİLAHLARA AIT DİGER AKSAM; PARÇALAR	300.773	586.937	162.963	95,14
930630970019	DİGER FİSEKLERİN AKSAM, PARÇALARI	511.675	538.034	89.230	5,15
871000000012	TANK/ZİRHİLİ SAVAS TASİTLERİNİN YÜRÜYÜS TAKİM. VE YÜRÜYÜS TAKİMLERİNİN AKSAMI	2.816.587	198.285	1.500	-92,96
930630970018	DİGER FİSEKLER	68.019	165.538	0	143,37
930529001000	SERTLESTİRİLMEMİS VULKANİZE KAÜÇUKTAN AV TÜFEKLERİNE AIT AKSAM VE PARÇALAR	100	153.122	15.840	-
930700000000	KILIÇ, PALA, SÜNGÜ, MIZRAK VB. SİLAHLAR VB. AKSAM, PARÇALARI	26.115	135.151	3.618	417,52
930630109000	REVOLVER VE TABANÇALARA AIT FİSEKLER, AKSAM; PARÇA	18.811	123.831	0	558,29
930510000000	REVOLVERLER VE TABANÇALARIN AKSAM, PARÇALARI	71.857	112.787	22.259	56,96
930630910000	MERKEZİ ATESEMELİ SPOR, AV/HEDEF FİSEKLERİ	49.900	73.149	0	46,59
930629400000	AV TÜFEGİ İÇİN KOVANLAR	22.831	23.451	806	2,72
930630930000	HOROZLU SİLAHLARA AIT SPOR, AV/HEDEF FİSEKLERİ	0	8.415	0	-
930630970011	PERÇİNLEME/BENZERİ ALET VEYA SÜRGÜLÜ HAYVAN ÖLDÜRÜCÜLER İÇİN FİSEKLER	289	0	0	-
	TOPLAM	206.775.129	308.968.144	91.110.062	49,42

Kaynak: TÜİK Verileri

Not: "Savunma Sanayii için Silah ve Mühimmat" mal grubu sınıflandırması, Orta Anadolu Makine ve Aksamları İhracatçıları Birliği iştiğal alanına göre yapılmıştır.

2008 yılı Türkiye'nin ülkeler bazında sektör ihracatı incelendiğinde, 45 milyon \$ ile Suudi Arabistan'ın ilk sırada yer aldığı görülmektedir. Türkiye'nin sektör ihracatında diğer önemli pazarları ise sırasıyla Nijerya (40,5 milyon \$), ABD (28,1 milyon \$), Hollanda (26,5 milyon \$) ve Gürcistan (24,7 milyon \$) olmuştur. Diğer taraftan, Türkiye'nin sektör ihracatındaki ilk 10 ülke arasında en fazla ihracat artışı gerçekleşen ülke Suudi Arabistan olurken, onu Nijerya takip etmiştir. İhracatında düşüş yaşanan ülkeler sırasıyla ise Birleşik Arap Emirlikleri ve ABD olmuştur. Dünya sektör ithalatında ilk sırada yer alan ABD, Türkiye'nin sektör ihracatında ilk 3 ülke arasında yer almıştır.

Türkiye'nin Ülkelere Göre Savunma Sanayii için Silah ve Mühimmat İhracatı (\$)

	ÜLKE ADI	2007	2008	2009 (Ocak-Mart)	% DEĞİŞİM 2007/2008
1	SUUDİ ARABİSTAN	8.006.879	45.044.148	8.282.648	462,57
2	NİJERYA	14.330.000	40.469.398	9.724	182,41
3	ABD	47.930.802	28.156.108	7.610.370	-41,26
4	HOLLANDA	1.535.428	26.477.837	19.643	-
5	GÜRCİSTAN	14.484.546	24.741.859	49.819.610	70,82
6	KOLOMBİA	786.452	16.049.877	1.144.864	-
7	İTALYA	14.295.409	16.020.506	3.012.676	12,07
8	BİRLEŞİK ARAP EMİR.	22.820.120	11.100.521	400.000	-51,36
9	ALMANYA	7.263.388	8.396.692	3.638.973	15,60
10	SLOVENYA	27.060	6.677.382	0	-
	DİĞER ÜLKELER	75.295.045	85.833.816	17.171.554	14,00
	TOPLAM	206.775.129	308.968.144	91.110.062	49,42

Kaynak: TÜİK Verileri

Not: "Savunma Sanayii için Silah ve Mühimmat" mal grubu sınıflandırması, Orta Anadolu Makine ve Aksamları İhracatçıları Birliği iştiğal alanına göre yapılmıştır.

2.2. TÜRKİYE'NİN SAVUNMA SANAYİİ İÇİN SİLAH VE MÜHİMMAT İTHALATI

Türkiye'nin 2007 yılında 251,1 milyon \$ olarak gerçekleşen silah ve mühimmat ithalatı, 2008 yılında %20,5 artarak 302,6 milyon \$ olarak gerçekleşmiştir. 2009 yılı Ocak-Mart döneminde ise Türkiye'nin sektör ithalatı, 81,6 milyon \$'a ulaşmıştır.

Türkiye'nin sektör ihracatındaki ikinci önemli kalem olan "tanklar ve diğer zırhlı savaş taşıtlarının diğer aksam; parçaları", sektör ithalatında 239,5 milyon \$ ile ilk sırada yer almakta ve ülkenin toplam sektör ithalatının %79,2'sini teşkil etmiştir. "Av tüfeği için fişekler", sektör ithalatında 12,6 milyon \$'lık ithalat değeri ile en önemli ikinci ithalat kalemi olmuştur. Diğer taraftan, "diğer fişeklerin aksam, parçaları"ithalatında en fazla düşüş görülen kalem olmuştur.

12'li GTİP Bazında Türkiye'nin Savunma Sanayii için Silah ve Mühimmat İthalatı (\$)

GTİP-12	MADDE ADI	2007	2008	2009 (Ocak-Mart)	% DEĞİŞİM 2007/2008
87100000019	TANKLAR VE DİĞER ZIRHLI SAVAS TAŞITLARININ DİĞER AKSAM; PARÇALARI	189.552.804	239.662.995	59.892.077	26,44
930621000000	AV TÜFEĞİ İÇİN FİSEKLER	11.366.939	12.571.616	724.474	10,60
930690100000	HARP SİLAHLARA AIT MERMİLER VE MÜHİMMAT	16.458.623	11.349.171	9.492.853	-31,04

93020000000	REVOLVERLER VE TABANÇALAR (93.03 VEYA 93.04 POZİSYONUNDAKİLER HARIÇ)	5.775.500	5.198.945	368.274	-9,98
93019000000	DİĞER HARP SİLAHLARI	1.728.717	4.388.932	307.608	153,88
93062940000	AV TÜFEGİ İÇİN KOVANLAR	3.660.588	4.163.653	762.292	13,74
93059100000	HARP SİLAHLARININ (93.01 POZİSYONUNDAKİ) AKSAM VE PARÇASI	1.811.072	3.003.154	290.069	65,82
93012000000	ROKET FİRLATICI, ALEV-ALICI, EL BOMBASI ATICILARI; TORPİL TÜPLERİ	1.918.258	2.821.473	0	47,09
93040000000	DİĞER SİLAHLAR (YAYLI, HAVALI/GAZLI TÜFEK VE TABANÇALAR, COP VB.)	2.974.777	2.538.964	292.820	-14,65
93063030000	HARP SİLAHLARINA AIT OLAN DİĞER MÜHİMMAT	1.683.356	2.504.781	38.850	48,80
93062970000	AV TÜFEKLERİ İÇİN HAVALI SİLAH KURUNLARI	405.189	1.849.858	165.445	356,54
93052900900	DİĞER MADDELERDEN AV TÜFEKLERİNE AIT DİĞER AKSAM VE PARÇALAR	1.859.677	1.777.020	521.852	-4,44
87100000011	TANKLAR VE DİĞER ZİRHİLİ SAVAS TAŞITLARI	51.510	1.391.211	7.104.895	-
93032095000	YİVSİZ, ÇİFT NAMLULU SPOR, AV/HEDEF İÇİN AV TÜFEKLERİ	1.190.738	1.354.353	2.767	13,74
87100000012	TANK/ZİRHİLİ SAVAS TAŞITLARININ YÜRÜYÜS TAKİM. VE YÜRÜYÜS TAKIMLARININ AKSAMI	1.713.783	1.336.755	744.617	-22,00
93069090000	DİĞER SİLAHLARA AIT MERMİLER VE DİĞER MÜHİMMAT	2.265.432	1.268.621	14.618	-44,00
93051000000	REVOLVERLER VE TABANÇALARIN AKSAM, PARÇALARI	1.701.779	1.167.875	272.703	-31,37
930599009019	ATESLİ SİLAHLARA AIT DİĞER AKSAM; PARÇALAR	740.329	751.363	271.480	1,49
93032010000	YİVSİZ, TEK NAMLULU AV, SPOR, ATIS TÜFEGİ	1.260.475	726.228	16.138	-42,38
93011900000	DİĞER TOPÇU SİLAHLARI	21.379	501.382	0	-
930630970011	PERÇİNLEME/BENZERİ ALET VEYA SÜRGÜLÜ HAYVAN ÖLDÜRÜCÜLER İÇİN FİSEKLER	29.260	496.055	0	-
93033000000	DİĞER SPOR, AV/HEDEF TÜFEKLERİ	184.231	493.102	46.589	167,65
930630970018	DİĞER FİSEKLER	1.127.698	397.439	42.562	-64,76
930599009011	DİĞER TÜFEKLERE AIT DİPÇİK TASLAKLARI	919	365.679	117.300	-
930630109000	REVOLVER VE TABANÇALARA AIT FİSEKLER, AKSAM; PARÇA	500.609	168.686	56.518	-66,30
930630910000	MERKEZİ ATESLEMELİ SPOR, AV/HEDEF FİSEKLERİ	48.119	80.857	6.630	68,04
930630970019	DİĞER FİSEKLERİN AKSAM, PARÇALARI	716.894	79.172	51.580	-88,96
930390000000	DİĞER ATESLİ SİLAHLAR	265.816	48.222	0	-81,86
930700000000	KILIÇ, PALA, SÜNGÜ, MIZRAK VB. SİLAHLAR VB. AKSAM, PARÇALARI	2.601	44.164	0	-
930630101000	HARP SİLAHLARININ (HAFİF MAKİNELİ TABANÇALAR) AIT AKSAM, PARÇA	20.230	27.672	0	36,79
930521000000	AV TÜFEGİ NAMLULARI	35.922	23.958	510	-33,31

930630930000	HOROZLU SİLAHLARA AIT SPOR, AV/HEDEF FİSEKLERİ	43.104	15.240	0	-64,64
930529001000	SERTLESTİRİLMEMİS VULKANİZE KAUÇUKTAN AV TÜFEKLERİNE AIT AKSAM VE PARÇALAR	3.565	10.751	0	201,57
930599001000	SERTLESTİRİLMEMİS VULKANİZE KAUÇUKTAN DİĞER TÜFEKLERE AIT DİĞ. ASERTLESTİRİLMEMİS	5.491	6.332	0	15,32
	TOPLAM	251.125.384	302.585.679	81.605.521	20,49

Kaynak: TÜİK Verileri

Not: "Savunma Sanayii için Silah ve Mühimmat" mal grubu sınıflandırması, Orta Anadolu Makine ve Aksamları İhracatçıları Birliği iştiğal alanına göre yapılmıştır.

2008 yılında silah ve mühimmat sektöründe, Türkiye'nin başlıca tedarikçisi, bir önceki senede olduğu gibi İsrail olmuştur. 2007 yılında yaklaşık 142,7 milyon \$ değerinde silah ve mühimmat ithal edilen İsrail'den, 2008 yılında yaklaşık 150,6 milyon dolar değerinde sektör ithalatı gerçekleşmiştir. 2008 yılında sektör ithalatımızda ilk sırada yer alan İsrail'i, 88,9 milyon \$ ile Almanya, 18,2 milyon \$ ile İtalya takip etmiştir. Türkiye'nin sektör ithalatındaki ilk 10 ülke arasında en fazla ithalat artışı gözlenen ülke Avusturya olup, onu Slovakya takip etmiştir.

Türkiye'nin Ülkelere Göre Savunma Sanayii için Silah ve Mühimmat İthalatı (\$)

	ÜLKE ADI	2007	2008	2009 (Ocak-Mart)	% DEĞİŞİM 2007/2008
1	İSRAİL	142.667.453	150.567.139	53.732.147	5,54
2	ALMANYA	55.411.821	88.867.364	12.368.132	60,38
3	İTALYA	11.977.627	18.248.571	1.809.841	52,36
4	A.B.D.	6.823.164	11.267.053	2.953.202	65,13
5	SLOVAK CUMHUR.	3.164.040	5.315.092	4.366	67,98
6	BELÇİKA	3.711.350	4.129.980	172.527	11,28
7	İSPANYA	3.821.771	3.838.938	149.800	0,45
8	BOSNA HERSEK	2.295.653	3.617.795	38.850	57,59
9	AVUSTURYA	456.008	2.470.986	25.295	441,87
10	İSVİÇRE	1.267.371	1.692.155	3.986	33,52
	DİĞER ÜLKELER	19.529.126	12.570.606	10.347.375	-35,63
	TOPLAM	251.125.384	302.585.679	81.605.521	20,49

Kaynak: TÜİK Verileri

Not: "Savunma Sanayii için Silah ve Mühimmat" mal grubu sınıflandırması, Orta Anadolu Makine ve Aksamları İhracatçıları Birliği iştiğal alanına göre yapılmıştır.